

PÅ KANTEN

Splat eller kunst?

POLLOCK: Den amerikanske kunstner Jackson Pollock (1912-1956) fik en kort løbebane, han døde 44 år gammel i en bilulykke.

Hans indflydelse på udviklingen af den abstrakte ekspressionisme i årene omkring Anden Verdenskrig, synes dog at være blevet både verdensomspændende og uodødelig.

Jackson Pollock blev født i Cody i Arizona, hvor han tilbragte sin barndom på en gård, og kom tæt på indianerstammerne, og blev fortrolig med deres kunst, især deres store sandmalerier inspirerede ham i hans senere kunstneriske arbejde.

Allerede som 16-årig begyndte han på Manual Arts High School i Los Angeles, hvor han mødte Philip Guston og Reuben Kadish, to venner som senere blev kunstnere.

I 1930'erne studerede han ved Art Students League i New York under Thomas Hart Benton, og især kendskabet til de mexicanske malere D. A. Siqueiros og J.C. Orozco og fortroligheden med surrealisternes teknikker blev vigtige forudsætninger for udviklingen af hans billedsprog.

Apropos surrealisternes fokus på kunstnernes legesyge, som et forsøg på at slå fornuftens mekanismer fra, til fordel for den kreative teknik, som André Breton kaldte "psykisk ren automatisme". Jackson Pollock havde sin første separatudstilling i 1942 på Peggy Guggenheim's Art of This Century gallery i New York. De tidligste malerier var karakteriseret ved en kraftfuldhed, båret af markante ornamentale former, tegn og symboler, ofte hentet fra myter, det primitive og det irrationelle. Elementer som f.eks. ses i maleriet "Hun-ulven", fra 1943, som kan ses på Museum of Modern Art (Moma) i New York.

I 1945 blev Jackson Pollock gift med den abstrakt ekspressionistiske maler Lee Krasner.

Jackson Pollocks mest betydningsfulde værker er dog malet i perioden 1947-51. Fra 1947 forlod han enhver henvisning til figurativt indhold i sine malerier, og skabte et frit, abstrakt maleri. Han lagde lærrederne direkte på gulvet, hvor de blev sømmet fast, og malede fra alle sider, med ublandede farver som blev henholdsvis kastet, dryppet eller slynget på lærredet.

I stedet for pensler anvendte han også pinde til at male med, ligesom han blev meget kendt for malerier hvor han havde cyklet eller danset hen over lærrederne. Stilen han opfandt, blev siden kaldt action painting, som understreger kunstnerens meget aktive rolle, hvor den energi og følelse som kunstneren er i besiddelse af i skabelsesøjeblikket, bliver en del af det synlige resultat. Alt sammen en kontrast til den klassiske maleteknik, hvor kunstneren står stille foran et staffeli og maler.

Jackson Pollocks mest kendte malerier fra denne epoke er en serie fra 1948, med titler som henholdsvis "No. 1, 1948" som blev signeret med både navn og håndaftryk og "No. 5", 1948" som i 2006 blev solgt til 140.000.000 dollars, til en ukendt køber.

Malerierne er karakteriseret ved kontrasten mellem ofte tykke lag af farver og helt bare flader, hvor farverne danner mønstre af prikker, linjer og sløjfer. De tykke lag af farver giver en

oplevelse af materialitet, ligesom de bare flader giver plads til beskuerens fantasi og en følelse af frihed. Malerierne udtrykker med andre ord, på én gang drama og lyrik.

Maleriet "Autumn Rhythm (Number 30)" (Efterårsrytme), fra 1950 hænger på Metropolitan Museum of Art i New York, og vidner om Jackson Pollocks særegne action paintings også som inspireret af naturen, hvor farver og linjespil synes at være hentet i det amerikanske efterår. Der er myriader af efterkommere, som refererer til Jackson Pollocks action painting. En af de mest kendte i europæisk sammenhæng, er den østtyske kunstner Georg Baselitz (f. 1938-).

Fra 1951 forlod Jackson Pollock dog maleteknikken action painting. En serie sort-hvid tegninger vidner om uafklarede forsøg på at vende tilbage til det figurative maleri.

MARIA STENSGÅRD POULSEN er cand. mag. i kunsthistorie og dansk, Aarhus Universitet 2009. Censor i billedkunst og dansk ved Lærer og Pædagoguddannelsen. Skribent ved North Art Magazine.

